

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 24. mars 2025

Sak: 2025/0075
Klager: A
Klagemotpart: Etna Nett AS
Saken gjelder: Uenighet om utforming av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnettet

Saken gjelder klage over vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) datert 13. desember 2024 i uenighetssak mellom nettkunden A og nettselskapet Etna Nett AS om hvorvidt nettselskapets nettleiemodell er i tråd med kravene i forskrift om kontroll av nettvirksomhet (nå forskrift for omsetningskonsesjonærer) § 14-2. I vedtaket slo RME fast at Etna Netts nettleiemodell var i tråd med forskriften. Energiklagenemnda opprettholdt RMEs vedtak.

Energiklagenemndas medlemmer:

Nemndsleder Per Conradi Andersen og nemndsmedlemmene Edna Grepperud og Helle Grønli.

1 Sakens bakgrunn

- (1) Saken gjelder klage fra nettkunden A (heretter «klager») på Reguleringsmyndigheten for energis (heretter «RME») vedtak datert 13. desember 2024. I vedtaket konkluderer RME med at Etna Nett AS (heretter «nettselskapet») har utformet tariffmodellen for ordinære uttak i distribusjonsnettet i tråd med forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (forskrift om kontroll av nettvirksomhet) § 14-2.
- (2) Klager brakte inn saken for RME ved e-post 14. mars 2024. Nettselskapet hadde innført en ny tariffmodell fra 1. mars 2024 på bakgrunn av RMEs pålegg om retting i vedtak av 22. januar 2024. Klager var uenig i nettselskapets nye måte å beregne tariff for ordinære uttak i distribusjonsnettet.
- (3) Til tross for at klager i sin e-post den 14. mars 2024 betegnet sin henvendelse som en klage, behandlet allikevel RME klagers kommentarer og spørsmål som en henvendelse og ga i brev den 5. juli 2024 generell informasjon om regelverket og gjeldende praksis. Klager fikk informasjon om at han måtte ta kontakt på nytt dersom han ønsket om at RME skulle fatte vedtak i saken.

Postadresse:
Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:
Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (4) I brev til RME 18. juli 2024 opplyste klager at han ikke anså RMEs brev datert 5. juli 2024 som svar på klagen.
- (5) RME sendte varsel om vedtak den 13. november 2024. RME ville behandle klagers brev, datert henholdsvis 14. mars 2024 og 18. juli 2024, som en klage og varslet at de vurderte å fatte følgende vedtak:
- «1. Etna Nett AS har differensiert fastleddet for ordinære uttak i distribusjonsnettet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje avsnitt andre setning.*
- 2. Etna Nett AS har utformet fastleddet slik at kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet, i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje avsnitt første setning.»*
- (6) Klager sendte inn merknader til varselet om vedtak i brev den 18. november 2024. Klager påpekte at det var feil, som RME hadde lagt til grunn, at klager var uenig i nettselskapets utforming av fastleddet i nettleien. Klager var uenig i utformingen av både fastleddet og energileddet.
- (7) RME fattet følgende vedtak i saken den 13. desember 2024:
- «Etna Nett AS har utformet tariffmodellen for ordinære uttak i distribusjonsnettet i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2.»*
- (8) Klager påklaget vedtaket i brev datert 16. desember 2024.
- (9) RME orienterte nettselskapet om klagen i brev 17. desember 2024. Nettselskapet skrev i e-post 18. desember 2024 at det ikke hadde ytterligere informasjon å tilføre saken.
- (10) Klager opplyste i e-post den 3. januar 2025 at klagen var oppsummert i en kronikk publisert på Europower den 2. januar 2025.
- (11) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. RME sendte klagen og sakens dokumenter til Energiklagenemnda den 16. januar 2025.
- (12) Klager og klagemotpart fikk i brev datert 27. januar 2025 informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda samt informasjon om mulighet til å kommentere RMEs innstilling i saken eller gi andre merknader.
- (13) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken den 24. mars 2025.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (14) I vedtaket datert 13. desember 2024 redegjør RME innledningsvis for sakens bakgrunn og klagers anførsler. RME opplyser å ha vurdert saken i lys av lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) og tilhørende forskrifter. RME forstår klager slik at han er uenig i utformingen av både fastleddet og energileddet i nettselskapets nettleie.

- (15) RME viser til forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 fjerde ledd hvor det står at «*[i]nntektene fra energileddet kan maksimalt utgjøre 50 prosent av nettselskapets inntekter fra hver kundegruppe. Inntektene fra energileddet kan likevel overstige 50 prosent fram til 1. juli 2026.*» Dette betyr at selv om nettselskapets energiledd overstiger 50 prosent av nettleien som kreves inn fra kundegruppen husholdning, vil energileddet fortsatt være i tråd med gjeldende regelverk for utforming av tariffer.
- (16) RME viser videre til at klager har klaget på at energileddet nå utgjør en større andel av nettleien enn ved nettselskapets tidligere tariffmodell. Hvilken andel som energileddet utgjør av nettleien, avhenger av utformingen av fastleddet.
- (17) Klager ønsker at nettselskapet skal gjeninnføre tariffmodellen de hadde tidligere. RME gjør oppmerksom på at RME kun vurderer hvorvidt nettselskapets gjeldende tariffmodell er i samsvar med regelverket. RME har ikke myndighet til å pålegge nettselskapet å endre tariffmodellen dersom den er i samsvar med regelverket. RME vil i denne forbindelse vise til at RME tidligere har vurdert at nettselskapets tidligere tariffmodell, som klager ønsker seg, var i strid med regelverket. RMEs vedtak ble påklaget, men ble stadfestet av Energiklagenemnda i sak 2024/0753 (Etna Nett AS).
- (18) Klager har kommentert at nettselskapet fortsatt burde differensiere kundenes etterspørsel etter effekt etter sikringsstørrelse, slik de gjorde i den tidligere tariffmodellen. Klager anfører at sikringsstørrelse er det eneste som viser kundens etterspørsel etter effekt. I RMEs vedtak av 22. januar 2024 vurderte RME at nettselskapet hadde differensiert fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, men at fastleddet ikke var utformet slik at nettkunden dekket en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet fordi den faktiske differensieringen basert på sikringsstørrelser ikke var finmasket nok.
- (19) Det følger av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 andre ledd at nettselskapets tariff for lavspent uttak i distribusjonsnettet «*skal bestå av et fastledd og et energiledd*». Tredje ledd gir særskilte krav til hvordan nettselskapets fastledd skal utformes. Bestemmelsen lyder:
- «Fastleddet skal utformes slik at kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet. Fastleddet skal differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt. Ved bruk av effektledd trenger ikke fastleddet differensieres.»*
- (20) Spørsmålet om hvorvidt nettselskapet har et fastledd som er i tråd med forskriftskravene er dermed i praksis to spørsmål. Det første spørsmålet er om nettselskapet har «*differensiert [fastleddet] på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt*», mens det andre spørsmålet er om nettselskapet har utformet fastleddet slik at «*kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet*».
- (21) RME påpeker at utgangspunktet er at det ligger til nettselskapene å fastsette sine tariffer, jf. forskrift 24. oktober 2019 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-6 andre ledd første setning. De må imidlertid sørge for at tariffene overholder kravene i energiloven og tilhørende forskrifter, slik de gjelder til enhver tid.
- (22) Det følger av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje ledd andre setning at fastleddet «*skal differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt*». Ordlyden gir anvisning på at kunden skal kunne påvirke sitt eget fastledd, slik at nettselskapet ikke kan ha samme fastledd for alle nettkundene uavhengig av deres

etterspørsel etter effekt. Det tilsier at det må stilles krav til realitet i nettselskapenes valgte metode for differensiering. Begrepet «*etterspørsel etter effekt*» betyr i denne sammenheng «*kundens behov for nettkapasitet*», altså hvilken lastpåvirkning kundens behov har på strømmettet. Det vies i denne forbindelse til RME Høringsdokument nr. 01/2020, *Endringer i nettleiestrukturen*, s. 7 og s. 13-14.

- (23) RME påpeker at selv om alle kunder skal bidra til å dekke de faste kostnadene i nettet, er det ikke rimelig at alle kunder skal betale like mye for å være tilknyttet og for å kunne bruke strømmettet. Kundenes tilgang på eller bruk av effekt bidrar til å øke nettkostnadene fordi behovet for kapasitet i nettet bestemmes av hvor mye strøm vi bruker samtidig. Formålet med å differensiere fastleddet basert på kundens etterspørsel etter effekt er et mål om å utnytte strømmettet vårt bedre ved å unngå høyt strømforbruk til samme tid og å gi en rimelig kostnadsfordeling mellom nettkundene. Her vises det til RME Rapport nr. 6/2020, *Oppsummering av høring og anbefaling til endringer i nettleiestrukturen*, s. 6. Når mange bruker mye strøm på én gang må nettet bygges ut enda mer, fordi nettselskapet må dimensjonere nettanlegget etter nettets makslast. Fordeler man noe av forbruket mer jevnt utover døgnet unngår man å bygge unødvendig strømmett som koster mye penger og fører til inngrep i norsk natur. Det vises til at dette vil bidra til å holde nettleien lavere og det kommer alle kunder til gode. Det er derfor effekttetterspørselen som har størst betydning for utviklingen av nettet. Det å differensiere fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, bidrar etter RMEs syn til en rimelig fordeling av nettkostnadene mellom sluttbrukerne i lavspentnettet og til effektiv utnyttelse av eksisterende nettkapasitet.

- (24) RME viser videre til at nettselskapene har fått frihet til å fastsette en tariffmodell som sørger for at fastleddet er «*differensiert på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt*». Ved innføring av ny nettleiemodell skisserte RME tre alternative hovedtilnærminger som nettselskapene kunne ta i bruk og som RME mente at ville oppfylle kravet om å differensiere fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, jf. RME Høringsdokument nr. 01/2020 punkt 3.1.3. Et av alternativene var målt effekt (døgnmaks), altså der kundens høyeste effekttopp bestemmer hvor mye av nettets faste kostnader hver kunde skal betale.

- (25) Det vises til at nettselskapene har en viss frihet ved utforming av tariffmodell så lenge modellen er i tråd med gjeldende forskriftskrav. RME kan derfor ikke pålegge et nettselskap å endre utformingen av en tariffmodell dersom modellen er i tråd med kravene i forskriften. Nettselskapet bruker gjennomsnittet av de tre høyeste døgnmaksene for å avgjøre hvilket kapasitetstrinn kundene skal plasseres på. Det er dermed kundenes bruk av effekt – basert på målte og avleste måleverdier – som avgjør hvilket fastledd kunden skal betale. Energiklagenemnda har i tidligere avgjørelser stadfestet at en slik tariffmodell oppfyller kravene til differensiering etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2, jf. Energiklagenemndas avgjørelse i sak 2024/1027 (BKK AS). RMEs vurdering er videre at nettselskapets trinnmodell er differensiert på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt. RME vurderer derfor at nettselskapet har differensiert fastleddet for ordinære uttak i distribusjonsnettet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje ledd andre setning.

- (26) Det neste spørsmålet er om nettselskapet har utformet fastleddet slik at kunden ikke dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet. RME viser til forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje ledd første setning hvor det står at fastleddet skal uformes slik at «*kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet*». Ordlyden gir

anvisning på at en enkelt eller et utvalg kunder ikke skal måtte dekke en urimelig andel av de faste kostnadene i strømmettet. Det har òg en side til prinsippene for utforming av punkttariffer, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1. Det følger av § 13-1 bokstav e og j at tariffene kan være differensiert «[...] *etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold*», men at nettselskap skal utforme sine tariffer slik at de «*reflekterer kostnadsstrukturen i nettet*».

- (27) RME påpeker at dette betyr at nettselskapene kan dele kundene inn i kundegrupper basert på relevante nettforhold og tilby disse ulike tariffingsmodeller, gitt at inndelingen gjør at tariffene til hver kundegruppe er kostnadsreflekterende og at like kunder har lik tariff. Nettselskapet har differensiert tariffene mellom privatkunder, næringskunder med årsforbruk under 100 000 kWh og næringskunder med årsforbruk over 100 000 kWh. Videre er fastleddet differensiert etter gjennomsnittet av kundens tre høyeste døgnmakser. Etter RMEs vurdering er nettselskapets trinnbaserte nettleie differensiert etter «*objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevant nettforhold*», i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1 bokstav e.
- (28) RME viser til at tariffen skal sørge for en rettferdig fordeling av kostnadene i nettet, ut ifra kundenes etterspørsel etter effekt. RME har forutsatt at en tariff som er kostnadsreflekterende i utgangspunktet også vil oppfylle kravet til at kunden skal dekke en «rimelig andel» av de faste kostnadene i nettet. Fordi nettselskapet bruker et gjennomsnitt av tre høyeste døgnmaksene til kunden for å innplassere kunden på et trinn i sin trinnmodell, vil dette slik RME ser det gjenspeile kundens reelle bruk av nettet. Trinnmodellen tar utgangspunkt i målt effekt og dette tilsier i utgangspunktet at kunden dekker en «rimelig andel» av de faste kostnadene i nettet. Kunder med ulik gjennomsnittlig effikterspørsel får likt fastledd, men samtidig er differensieringen finmasket nok til at den har realitet for kundene. RME mener at nettselskapet sin trinnmodell er egnet til å reflektere kostnadsstrukturen i nettet, jf. § 13-1 bokstav j. RME kan derfor ikke se at det er grunnlag for å slå fast at trinnmodellen til nettselskapet i seg selv strider mot forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje ledd første setning eller at en slik modell prinsipielt er i strid med tariffingsprinsippene i § 13-1. Tilsvarende er lagt til grunn av Energiklagenemnda i deres vurdering av en lik tariffmodell, se sak 2024/1027 (BKK AS) avsnitt 48 og følgende.
- (29) RME vurderer derfor at nettselskapet har utformet fastleddet slik at kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet, i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje ledd første setning. RMEs konklusjon er at nettselskapet har utformet tariffmodellen for ordinære uttak i distribusjonsnettet i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2.

3 Klagers anførsler

- (30) Klager har i det vesentlige anført:
- (31) Klager er uenig i nettselskapets nye tariffmodell og utformingen av fastleddet og energileddet i nettleien. Den nye beregningsmåten medfører ifølge klager at kunder med lavt forbruk betaler mindre enn sin faktiske andel av faste kostnader, samtidig som kostnaden blir forskjøvet til kunder med større forbruk. Dette er begrunnet nærmere i klagen 14. mars 2024 og etterfølgende brev 18. juli, 18. november og 16. desember 2024.

- (32) Klager anfører at nettselskapets gamle tariffmodell er mer rettferdig. Den gamle tariffmodellen gikk ut på å differensiere fastleddet på bakgrunn av kundens sikringsstørrelse, altså hvor mye kapasitet kunden har mulighet til å bruke på én gang. Klager viser til at alle kunder har fysisk tilknytning til nettet og at tilknytningen ikke varierer fra måned til måned. Forbindelsen forblir som den er fra anlegget bygges til det eventuelt bygges om. Fastbeløpet er et beløp som skal betales for å kunne bruke strøm, og sikringsstørrelsen begrenser kapasiteten til det kunden bestilte ved tilknytning. Om kunden bruker strøm eller ikke, spiller ingen rolle for kostnadene som alt er investert i det nettet som er i bruk. Nettselskapet har plikt til å levere maksimalt av den kapasiteten kunden har avtale om, til enhver tid. Ingen nettselskap vil få medhold hos regulator, dersom kunden opplever at leveransen ikke oppfyller forskriften. Selv om kunden slår av hovedsikringene, må nettselskapet være parat til å levere full kapasitet i neste sekund. Ledningstverrsnittet er konstant uavhengig av kundens effektuttak.
- (33) Klager viser videre til at nettselskapets samlede inntekter skal samsvare med tildelt inntektsramme. Inntektsrammen periodiseres per år, og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) var tidligere av den oppfatning at 90 prosent av nettselskapenes kostnader er faste. Det medfører at 90 prosent av nettselskapenes kostnader er like store i januar som i juli. RME pålegger nettselskapene månedlig periodisering overfor kundene basert på effekt, selv om effekt ikke har noen direkte kobling til verken inntektsrammen eller kostnadsbildet som nettselskapene faktisk står overfor. Dette medfører at kundene ikke dekker nettselskapenes faktiske kostnader i sommerhalvåret, mens man må hente inn mer enn faktiske kostnader fra kundene i vinterhalvåret. Klager hevder at den nye tariffmodellen, som RME ifølge klager har tvunget nettselskapet over på, fører til at store deler av det som faktisk er faste kostnader, hentes inn via et energiledd som derved blir overpriset i forhold til hva som faktisk er variabel kostnad ved bruk av nettet. Man sitter ifølge klager igjen med en tariff hvor verken fastledd eller energiledd *«reflekterer kostnadsstrukturen i nettet»* etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1 bokstav j, og man har minimale muligheter til å forutsi hva summen av de to tariffelementene vil bli.
- (34) Klager viser i denne sammenheng til at nettleien etter den gamle tariffmodellen til nettselskapet bestod av 75 prosent til fastleddet, og 25 prosent til energileddet. Den nye tariffmodellen fører til at klager betaler 62 prosent av kostnadene til fastleddet, og 38 prosent av kostnadene til energileddet. Dette til tross for at NVE var av den oppfatning at 90 prosent av nettselskapenes kostnader er faste.
- (35) Videre henviser klager til RMEs vurdering av at fastleddet skal utformes slik at kunden dekker en «rimelig andel» av de faste kostnadene i nettet, § 14-2 tredje ledd første setning. Ifølge klager er en logisk konsekvens av denne formuleringen at det vil være en del av de faste kostnadene som det er urimelig at enkelte kunder må dekke. Dette hadde vært greit, dersom systemet ikke hadde vært slik at disse kostnadene som da er urimelige for noen, dermed blir belastet andre kunder i stedet. Konsekvensen av inntektsrammereguleringen er at kostnadene som ikke dekkes av en kundegruppe, skyves over på andre som dermed får disse i tillegg til sine egne kostnader. Tariffen skal dekke investeringen og driften av det nettet som faktisk er satt i drift, og totalbeløpet skal tilsvare inntektsrammen, uavhengig av kapasitetsutnyttelsen av nettet. Klager spør hva som skjer med de kostnadene som blir igjen når noen kunder slipper unna med bare å dekke «en rimelig andel» av de faste kostnadene. Klager spør videre om det da er rimelig at de resterende kostnadene skal dekkes av andre kunde grupper. Klager etterspør videre en hjemmel for å

begrunne at det ikke er urimelig at disse kundene får ekstra kostnader på toppen av sine egne.

4 Energiklagenemndas vurdering

- (36) Saken gjelder klage fra A (heretter «klager») på vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energis (heretter «RME») den 13. desember 2024. I vedtaket besluttet RME at Etna Nett AS (heretter «nettselskapet») har utformet tariffmodellen for ordinære uttak i distribusjonsnettet i samsvar med forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (forskrift om kontroll av nettvirksomhet) § 14-2. Klager fastholder at tariffmodellen til nettselskapet ikke er i samsvar med forskriften. For ordens skyld opplyser Energiklagenemnda at forskriften fra 1. februar 2025 har skiftet navn til forskrift om tariffer og rapporteringsplikt for omsetningskonsesjonærer (forskrift for omsetningskonsesjonærer). Innholdet i de aktuelle bestemmelsene er imidlertid ikke endret og i det følgende benytter nemnda forskriftens nye navn.

- (37) Nettselskapet innførte fra 1. mars 2024 en ny nettleiemodell, hvor de gikk fra et sikringsdifferensiert fastledd til et fastledd basert på målt effekt (døgnmaks). Nettselskapets sikringsdifferensierte nettleie tok utgangspunkt i overspenningsvernet til kunden, altså hvor mye effekt kunden kunne bruke på én gang. Den nye nettleien basert på målt effekt (døgnmaks) tar utgangspunkt i kundens høyest målte effekttopp i løpet av en dag. Nettselskapet beregner så et gjennomsnitt av kundens tre høyeste effekttopper (døgnmaks) i løpet av en måned, og basert på dette plasseres kunden inn i et kapasitetstrinn, som igjen avgjør størrelsen på kundens fastledd. Trinnene er som følger:

Trinn 1: 0-2 kW

Trinn 2: 2-5 kW

Trinn 3: 5-10 kW

Trinn 4: 10-15 kW

Trinn 5: 15-20 kW

Trinn 6: 20-25 kW

- (38) Klager er uenig i utformingen av den nye nettleiemodellen til nettselskapet, og ønsker å bli tariffert etter den gamle sikringsdifferensierte nettleiemodellen. Etter klagers syn betaler kunder med lavt forbruk etter den nye modellen mindre enn sin faktiske andel av faste kostnader, slik at disse blir skjøvet over på andre kunder.
- (39) Energiklagenemnda behandler klager over enkeltvedtak truffet av RME med hjemmel i energiloven og naturgassloven, jf. forskrift om energiklagenemnda § 1. Det nemnda tar stilling til i denne saken er om nettselskapet har hjemmel til å benytte målt effekt (døgnmaks) ved beregning av nettleie for sine kunder. Eventuelle spørsmål om forskriftsendringer faller utenfor nemndas myndighetsområde.
- (40) Energiklagenemnda bemerker først at tariffer etter forskrift for omsetningskonsesjonærer § 14-2 må være i samsvar med de generelle prinsippene for utforming av punkttariffer i

§ 13-1. Prinsippene skal sikre at alle som ønsker det får markedsadgang på like vilkår, samt bidra til effektiv utnyttelse og utvikling av nettet. Bestemmelsen lyder:

«Alle nettselskapene er ansvarlige for at det utarbeides tariffer som er punktbaserte etter følgende prinsipper:

a. tariffene skal refereres tilknytningspunktene.

b. avtale med nettselskapet i tilknytningspunktet skal gi adgang til hele nettsystemet og kraftmarkedet.

c. nettselskapet plikter å tilby alle som etterspør nettjenester ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår.

d. tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet.

e. tariffene kan differensieres etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold.

f. tariffene skal fastsettes uavhengig av avtaler om kraftkjøp/kraftsalg.

g. tariffene skal gi nettselskapet inntekter til dekning av kostnader innenfor tildelt inntektsramme, kostnader i overliggende nett, innbetalt eiendomsskatt og lovpålagt innbetaling til energifond.

h. målte og stipulerte timeverdier i Elhub skal benyttes til avregning av tariffer. Der timeverdier for uttak ikke er tilgjengelig skal nettselskapet stipulere timeverdier.

i. den enkelte boenhet eller fritidsbolig skal måles og avregnes hver for seg.

j. tariffene skal utformes slik at de reflekterer kostnadsstrukturen i nettet.»

- (41) Energiklagenemnda viser til at det er nettselskapene som selv utformer tariffer, og de er ansvarlige for at tariffene er i tråd med de prinsipper og krav som fremgår av forskriften. Tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet, jf. § 13-1 bokstav d. Dette betyr at tariffene skal utarbeides etter en grunnstruktur hvor variable kostnader i størst mulig grad skal hentes inn gjennom variable tariffledd og at faste kostnader i størst mulig grad hentes inn gjennom andre tariffledd. Så lenge tariffutformingen er objektiv og ikke-diskriminerende, jf. § 13-1 bokstav c, har nettselskapene stor frihet i fastsettelsen av tariffer.

- (42) Forskrift for omsetningskonsesjonærer § 14-2 stiller visse krav til utformingen av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnettet. Bestemmelsen lyder slik:

«Det skal utarbeides separate tariffer for høyspent og lavspent uttak.

Tariffene for lavspent uttak i distribusjonsnettet skal bestå av et fastledd og et energiledd. Tariffene for næringskunder med årlig forbruk over 100 000 kWh kan i tillegg inneholde et effektledd.

Fastleddet skal utformes slik at kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet. Fastleddet skal differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt. Ved bruk av effektledd trenger ikke fastleddet differensieres.

Energileddet skal dekke marginale tapskostnader. Energileddet kan i tillegg dekke en andel av nettselskapets øvrige kostnader. Energileddet kan ha et påslag når nettet er høyt belastet. Inntektene fra energileddet kan maksimalt utgjøre 50 prosent av nettselskapets inntekter fra hver kundegruppe. Inntektene fra energileddet kan likevel overstige 50 prosent fram til 1. juli 2026.

Effektleddet skal baseres på kundens effektuttak i definerte perioder. En periode kan maksimalt gjelde én måned. Effektleddet skal tidsdifferensieres.»

- (43) Nemnda bemerker at fjerde ledd siste punktum frem til 2. mai 2024 lød «*Inntektene fra energileddet kan likevel overstige 50 prosent fram til 1. juli 2024*».
- (44) Spørsmålet for Energiklagenemnda er om nettselskapets tariffing er i tråd med forskrift for omsetningskonsesjonærer § 14-2. Nærmere bestemt er spørsmålet om nettselskapet har utformet fastleddet slik at «*kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet*» og om fastleddet differensieres på grunnlag av «*kundens etterspørsel etter effekt*», jf. § 14-2 tredje ledd.
- (45) Nemnda vil først ta stilling til målt effekt (døgnmaks) kan være et mål på «*kundens etterspørsel etter effekt*» etter forskrift for omsetningskonsesjonærer § 14-2 tredje ledd andre setning.
- (46) Nemnda viser til at ordlyden i tredje ledd andre setning ikke utdyper hva som ligger i «*kundens etterspørsel etter effekt*» eller hvordan nettselskapet kan gjennomføre differensieringen. Ordlyden «differensiere» kan i seg selv åpne for både en helt individuell fastsettelse av fastleddet eller at hver kunde plasseres i en tariffgruppe. Nemnda er enig med RME i at ordlyden gir anvisning på at kunden skal kunne påvirke sitt eget fastledd og at nettselskapet ikke kan ha samme fastledd for alle nettkundene uavhengig av deres behov for effekt. Nemnda er også enig med RME i at det må være realitet i nettselskapets valgte metode for differensiering.
- (47) Videre kan en språklig forståelse av ordlyden «*kundens etterspørsel etter effekt*» peke på den enkelte kundes reelle lastpåvirkning på strømmettet, med utgangspunkt i kundens historiske effektbruk eller de høyeste effekttoppene i fakturaperioden. Ordlyden åpner også for at man kan legge til grunn nettkapasiteten den enkelte kunde har tilgjengelig gjennom sikringsstørrelsen, altså teoretisk lastpåvirkning. I RME høringsdokument nr. 01/2020 *Endringer i nettleiestrukturen* (heretter «*høringsdokumentet*») punkt 5.1 og 3.1.3 skisserer RME disse tre tilnærmingene som forslag til modeller for beregning av fastleddet etter ny nettleiemodell. Det ble pekt på at ulike modeller kunne benyttes for ulike typer kunder, forutsatt at dette var basert på objektive og kontrollerbare kriterier og kunne begrunnes ut ifra relevante nettforhold. Forslaget utelukket heller ikke at det kunne utvikles andre modeller så lenge de overordnede prinsippene ble ivarettatt. Etter nemndas syn er alle de tre hovedtilnærmingene målt effekt (døgnmaks), abonnert effekt og sikringsdifferensiert fastledd, slik disse er beskrevet i høringsdokumentet, egnet til å ivareta formålet om at nettleien i større grad skal gjenspeile kostnadsstrukturen i nettet.

- (48) Nemnda viser til at kravene i forskrift for omsetningskonsesjonærer § 14-2 ble tatt inn ved forskrift 10. juni 2021 nr. 1903, i kraft 1. januar 2022, som en del av regelverket for ny nettleiestruktur. Samtidig ble det innført et krav i forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav j om at tariffene skal utformes slik at de reflekterer kostnadsstrukturen i nettet. Ifølge høringsdokumentet s. 11 var det et formål med endringene at ny struktur bedre skulle reflektere kostnadsstrukturen i strømmettet og i tillegg bidra til at brukerne skulle få tydeligere insentiver til effektiv bruk av nettkapasiteten. I høringdokumentet s. 25 pekte RME på at mange nettselskaper på tidspunktet hadde en tariffstruktur som i hovedsak ga prissignaler om at forbruk av energi hadde betydning for utvikling av nettet. Det ble vist til at det var etterspørselen etter effekt som egentlig hadde størst betydning for utviklingen av nettkapasitet og det var derfor ønskelig at nettleien skulle beregnes ut fra kundenes behov for kapasitet.
- (49) Nemnda viser til at det fremgår av høringsdokumentet at en med ny nettleiestruktur også ønsket å legge opp til at kundene skulle ha mulighet for å spare nettleie ved å gjøre tiltak som reduserte behovet for nettkapasitet og dermed også kostnadene i strømmettet. Det var et mål at «kostnadene i strømmettet blir så lave som mulig, og dermed også at nettleien blir så lav som mulig», jf. høringsdokumentet s.7. Etter Energiklagenemndas syn er tilnærmingen «målt effekt», basert på gjennomsnittet av tre døgnmakser, egnet til å ivareta formålet om at nettleien i større grad skal gjenspeile kostnadsstrukturen i nettet og at kunden skal ha mulighet for å gjøre tiltak for å redusere behovet for nettkapasitet. Nemnda oppfatter det som at kunder som faller inn under de ulike kapasitetstrinnene har ulikt behov og representerer ulike kostnader ved nettinfrastrukturen, og etter nemndas syn hindrer ikke bruken av en trinnmodell at gjennomsnittet av tre døgnmakser kan være et mål på «kundens etterspørsel etter effekt» jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer § 14-2 tredje ledd andre setning. Tvert om vil bruk av døgnmaks gi kunden et insitament til å fordele sitt forbruk slik at effekttoppene begrenses med den konsekvens at investeringene i nettet kalibreres i henhold til dette.
- (50) Etter klagers syn reflekterer et sikringsdifferensiert fastledd kostnadsfordelingen på en bedre måte enn målt effekt (døgnmaks), da denne tar utgangspunkt i kundens sikringsstørrelse, altså hvor mye kapasitet kunden har mulighet til å bruke på én gang.
- (51) Nemnda er enig med klager i at størrelsen på kundenes anlegg kan påvirke investeringskostnadene i nettinfrastrukturen og et sikringsdifferensiert fastledd derfor kan være en måte tariffen reflekterer kostnadsstrukturen i nettet. Nettselskapets tidligere modell tok utgangspunkt i størrelsen på kundens overspenningsvern og i utgangspunktet vil dette kunne brukes som mål på «kundens etterspørsel etter effekt». Som nemnda påpekte i sak 2024/0753, er imidlertid ikke dette den modellen som nødvendigvis best ivaretar formålet om å gi kundene insentiv til å bruke nettet på en mer effektiv måte, særlig dersom modellen brukes alene. Samtidig vil det kunne lede til uriktige resultater dersom man aldri benytter den kapasiteten som størrelsen på kundens overspenningsvern tillater, og således må nedskalere dette for å få en lavere tariff uten at dette er relatert til faktisk etterspørsel etter effekt. Målt effekt tar på sin side høyde for den faktiske effektbruken til kunden. Nemnda viser i denne forbindelse til at dagens AMS-målere gir nettselskapene oppdatert og pålitelig informasjon om kundenes forbruk. Det vil derfor være nærliggende at nettselskapene i større grad nyttiggjør seg av disse dataene ved beregningen av kundenes tariff i fremtiden. Som nemnda kommenterte i sak 2024/0753 gjør det at nettselskapet har gått over til å bruke modellen «målt effekt (døgnmaks)» at nettselskapet i større grad nyttiggjør seg av handlingsrommet som både den teknologiske utviklingen og regelverket gir dem.

- (52) Selv om nettselskapene har anledning til å bruke sikringsdifferensiert fastledd, er ikke dette et krav etter dagens regelverk. Nemnda viser til at nettselskapene er strengt regulerte monopoler, men at disse på enkelte områder er gitt handlingsrom til å selv vurdere hva som er de mest hensiktsmessige løsningene, innenfor rammene av forskriften. Nemnda kan ikke se at det er grunnlag for å slå fast at bruken av målt effekt (døgnmaks) ved fastsettelsen av fastleddet i kundenes nettleie, strider mot forskrift for omsetningskonsesjonærer § 14-2 tredje ledd første eller andre setning eller at en slik modell prinsipielt er i strid med kravene i § 13-1. Tvert om synes dette å være en løsning som gjenspeiler kundens reelle etterspørsel.
- (53) Det videre spørsmålet for Energiklagenemnda er om nettselskapet har utformet fastleddet slik at *«kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet»*, jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer § 14-2 tredje ledd første setning.
- (54) Nettselskapet plikter å tilby alle som etterspør nettjenester ikke-diskriminerende og objektive tariffer og vilkår, jf. § 13-1 bokstav c. I tillegg skal differensiering av tariffene skje etter *«objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold»*, jf. § 13-1 bokstav e. Regelverket tillater etter Energiklagenemndas syn at kundene deles inn i kunde grupper basert på relevante nettforhold og disse kan tilbys ulike tariffingsmodeller så lenge tariffene til hver kunde gruppe er kostnadsreflekterende og like kunder har lik tariff.
- (55) En naturlig språklig forståelse av *«rimelig andel»* av kostnadene i nettet tilsier at det må gjøres en konkret vurdering av om utformingen av fastleddet får urimelige utslag for enkeltkunder eller kunde grupper. Tariffen skal sørge for en rettferdig fordeling av kostnadene i nettet, ut ifra kundenes etterspørsel etter effekt. Etter Energiklagenemndas syn må dette sees i sammenheng med kravet om at tariffen skal reflektere kostnadsstrukturen i nettet, jf. § 13-1 bokstav j. En tariff som er kostnadsreflekterende, vil etter nemndas syn i utgangspunktet også oppfylle kravet til at kunden skal dekke en *«rimelig andel»* av de faste kostnadene i nettet. Nemnda viser i denne forbindelse til følgende merknader i høringsdokumentet s. 44-45 til § 14-2 tredje ledd (foreslått § 14-2 fjerde ledd):

«Fastleddet i tariffen skal sikre at alle kunder bidrar til å dekke en rimelig andel av felleskostnadene gjennom nettleien. Alle kunder skal betale kundespesifikke kostnader, det vil si kostnader som er faste for hvert kundeforhold, slik som kostnader til kundeforhold, herunder måling, avregning, fakturering og tilsyn.

I tillegg skal alle kunder dekke en andel av felleskostnadene i nettleien for at de har mulighet til å bruke nettet. Dette gjelder også kunder som i perioder verken bruker energi eller effekt. Nettet må driftes og vedlikeholdes, og nettselskapene må ha beredskap slik at nettet er klart til bruk når kunden måtte ønske å bruke det. Derfor er det rimelig at alle kunder bidrar til å dekke en andel av disse kostnadene, uavhengig av kundens faktiske bruk av nettet.

Det er likevel ikke rimelig at alle kunder skal betale like mye for å være tilknyttet og for å kunne bruke strømmettet. Kundens tilgang på eller bruk av effekt bidrar til å øke nettkostnadene fordi behovet for kapasitet i nettet bestemmes av hvor mye strøm vi bruker samtidig. Å differensiere fastleddet på bakgrunn av kundenes etterspørsel etter effekt, bidrar til en rimelig fordeling av nettkostnadene mellom sluttbrukerne i lavspentnettet og til effektiv utnyttelse av eksisterende nettkapasitet.»

- (56) Etter Energiklagenemndas syn reflekterer gjennomsnittet av tre døgnmakser den enkelte kundes reelle lastpåvirkning på strømnettet. Nettselskapets trinnmodell tar utgangspunkt i målt effekt og dette tilsier i utgangspunktet at kunden dekker en «rimelig andel» av de faste kostnadene i nettet. Som vist anser nemnda gjennomsnittet av tre døgnmakser som å være et mål på kundens etterspørsel etter effekt. Kundene er fordelt etter trinn basert på deres respektive gjennomsnitt, og disse trinnene representerer etter nemndas syn ulike behov og kostnader i nettet. Det er nemndas oppfatning at trinnmodellen nettselskapet bruker er egnet til å reflektere kostnadsstrukturen i nettet, jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav j. Nettselskapet har etter nemndas syn utformet fastleddet slik at «kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet».
- (57) Energiklagenemnda kommer etter dette til at nettselskapet har utformet tariffmodellen for ordinære uttak i distribusjonsnettet i tråd med forskrift for omsetningskonsesjonærer § 14-2.

5 Vedtak

- (58) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

1. **Klagen tas ikke til følge.**
2. **Vedtak nr. 202406291-8 fattet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) den 13. desember 2024, opprettholdes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 24. mars 2025

Per Conradi Andersen
Nemndsleder

Edna Grepperud
Nemndsmedlem

Helle Grønli
Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur